

Lielais mielasts
Lk.14:15-24

Bet Viņš sacīja tam:

"Kāds cilvēks taisīja lielu mielastu
un bija ielūdzis daudz viesu.

LIELAIS MIELASTS
DAUDZ AICINĀTO

1 Un viņš sūtīja savu kalpu ap mielasta stundu,
lai sacītu lūgtajiem viesiem: nāciet,
jo tas ir sataisīts.

DARI TO

TĀPĒC KA

Bet tie visi pēc kārtas sāka aizbildināties. AIZBILDINĀŠANĀS

2 Pirmais viņam sacīja: es esmu tīrumu pircis,
un man jāiet to apskatīt.
Lūdzu, aizbildini mani.

ES DARĪJU TO
MAN JĀDARA TAS
AIZBILDINI MANI

3 Otrs sacīja: es esmu piecus jūgus vēršu pircis
un eju tos aplūkot.
Lūdzu, aizbildini mani.

ES DARĪJU TO
MAN JĀDARA TAS
AIZBILDINI MANI

4 Trešais teica: es sievu esmu apņēmis,
tāpēc nevaru noiet.

ES DARĪJU TO
TĀPĒC NEVARU

5 Kalps pārnācis to atsacīja savam kungam.

Tad nama tēvs tapa dusmīgs

un pavēlēja kalpam: izej

steigšus uz pilsētas ielām un gatvēm

un ved šurp nabagus, kroplus, aklus un tizlus. PIEPILDI

KUNGS - EJ

UZ IELĀM

6 Un kalps sacīja: kungs,
ir darīts, kā tu pavēlēji,
bet vēl ir vietas.

KALPS
ES GĀJU
NAV PILNS

7 Tad kungs sacīja kalpam: ej
uz lielceļiem un sētmalēm
un spied visus nākt iekšā,
lai mans nams būtu pilns.

KUNGS - EJ
UZ LIELCEĻIEM
PIEPILDI

Jo es jums (dsk.) saku,
neviens no lūgtajiem viesiem
nebaudīs manu mielastu."

TIE AICINĀTIE
MANS BANKETS

Lk.14:15-24 Teoloģisko ideju ķekars

1. Jēzus ir unikāls Dieva sūtnis, kurš aicina uz mesiānisko mielastu laiku beigās.
2. Mesiāniskais mielasts, apsolīts Jes.25:6-9,¹ ir iesācies galda sadraudzībā ar Jēzu (realizētā eshatoloģija²). Taču līdzība nav noslēgta. Visi viesi vēl nav sanākuši. Tikai kad nams būs pilns sāksies mielasts (nākotnes eshatoloģija). Mesiāniskais mielasts pilnībā atklāsies tikai nākotnē, kad ticīgie kopā ar Abrahamu, Īzāku un Jēkabu sēdēs Valstībā (Lk.13:28-29). Tādējādi, mesiāniskais mielasts ir **jau** atnācis un **vēl ne**.
3. Aizbīdinājumi, kurus cilvēki piemin, lai neierastos uz mielastu, ir muļķīgi un aizvainojoši. Šādus cilvēkus var sastapt jebkurā laikmetā.
4. Aicinājums uz mielastu attiecas arī uz "nevērtīgiem", kuri nekādā veidā nav spējīgi kompensēt viņiem parādīto žēlastību. Šie atstumtie var būt gan "savējie", gan "svešie".
5. Žēlastība ir neticama. Tāpēc ir nepieciešama "spiešana", lai pārlicinātu atstumtos, ka aicinājums ir patiess.
6. Misijai ir centrālās spēks, proti, kalps tiek sūtīts uz āru, uz pilsētu, uz lielceļiem. Ja Dieva pestīšanai ir jāpasniež visi zemes gali, tad kādam šī vēsts ir jānes.
7. Cilvēks pats sevi noliek zem Dieva tiesas jeb paša izraisīta tiesa. Tie, kas pēc savas izvēles noraida aicinājumu, izslēdz sevi no sadraudzības ar namatēvu un viesiem.
8. Brīdinājums ticīgo sadraudzei. Dievs var iztikt arī bez viņiem. Ja viņi neatbildēs uz aicinājumu, Dievs aicinās citus un nams būs pilns.
9. Aicinājuma laiks var beigties katru brīdi.
10. Viesiem ir jābūt uzaicinātiem. Nevienš nedrīkst apmeklēt mielastu bez uzaicinājuma. Tomēr viesiem ir jāatbild uz aicinājumu un ir jāatnāk. No attāluma nevar piedalīties mielastā.

¹ Tad Tas Kungs Cebaots sarīkos uz šī kalna visām tautām lepnu mielastu - mielastu ar vecu vīnu, ar trekniem ēdieniem, ar ilgi taupītu un labi nogulējušos vīnu. Un Viņš liks izzust šai kalnā tam ārējās čaulas plīvuram, kurā tērptas visas tautas, un tai segai, kas pārklāta pār visām tautām. Nāvi Viņš izdeldēs uz mūžīgiem laikiem, un Dievs Tas Kungs nožāvēs visas asaras no ļaužu vaigiem un liks izzust Savas tautas negodam visā zemes virsū, jo Tas Kungs to ir runājis (1. Kor. 15:54; Jņ. atkl. 7:17; 21:4). Tanī dienā sacīs: "Redzi, tas ir mūsu Dievs, mēs paļāvāmies uz Viņu, ka Viņš mūs izglābs! Tas ir mūsu Kungs, uz Viņu mēs cerējām! Pricēsimies un līksmosimies par Viņa žēlastību!"

² Šo terminu lietoja C.H. Dodd, lai aprakstītu uzskatu, ka jau Jēzus kalpošanas laikā, jaunais laikmets ir pilnībā atnācis, uz ko iepriekšējās paaudzes ir gaidījušas. Joahims Jeremija lieto līdzīgu terminu – *sich realisierende Eschatologie*, proti, ar to uzsverot, ka izšķirošais jau ir noticis līdz ar Jēzu Kristu, taču piepildījums joprojām atrodas nākotnē. Piemēram, Jēzus jau ir uzvarējis nāvi, taču nāve tiks uzvarēta tikai laiku beigās (Atkl.20:14). Angliski šo Jeremijas frāzi varētu tulkot – *eschatology that is in process of realization* vai *eschatology becoming actualized* (Jeremija to visvairāk atzina). Florovskis lieto frāzi *inaugurated (atklātā, uzsāktā, ievadītā) eschatology*.

Lk.13:28-34 teksta struktūra

Sapulcēšanās uz mielastu

28 Tur būs raudāšana un zobu trīcēšana, kad jūs redzēsīt Ābrahāmu, Īzāku un Jēkabu un visus praviešus Dieva valstībā, bet paši sevi izmestus ārā.

29 Tad tie nāks no rītiem un vakariem, no ziemeļiem un dienvidiem un sēdēs pie galda Dieva valstībā.

30 Un redzi, ir pēdējie, kas būs pirmie, un pirmie, kas būs pēdējie."

Jēzus nāve

31 Tai pašā brīdī pienāca daži farizeji un sacīja Viņam: "Izej un aizceļo no šejienes, jo Hērods grib Tevi nonāvēt."

Lielā Diena

32 Bet Viņš tiem sacīja: "Ejiet, sakait šai lapsai: redzi, Es izdzenu ļaunos garus un dziedinu slimos šodien un rīt, bet parīt Es būšu galā. **33** Tiešām, Man vēl šodien un rīt un parīt jābūt ceļā,

Jēzus nāve

jo neklājas pravietim mirt ārpus Jeruzalemes. **34** Jeruzaleme, Jeruzaleme, tu, kas nokauj praviešus un akmeņiem nomētā tos, kas pie tevis sūtīti,

Sapulcēšanās

cik reižu Es esmu gribējis tavus bērnus pulcināt ap Sevi, kā vista pulcina zem spārniem savus cālīšus, bet jūs negribējāt.

Lk.14,15-24 un visā 15. nodaļā ir līdztības, kuras īpaši izceļ Dieva beznosacījuma žēlastību, kuru Viņš sniedz grēciniekiem.

Mūsu gadījumā Jēzus līdztību stāsta pie mielasta galda, kurš ir uzklāts kāda ievērojama farizeja namā (14:1), pēc tam kad kāds no viesiem ir izsaucies - "svētīgs, kas ēdīs maizi Dieva valstībā (15.p)." Šeit galda viesis piemin tēmu, kura ir pazīstama tā laika kultūras un reliģijas cilvēkiem, proti, ēšana Dieva valstībā ir pestīšanas simbols. Pestīšana pilnībā atklāsies vēstures beigās ar grandiozu mielastu.

Ideja par mielastu kopā ar Dievu ir dziļi iesakņojusies VD domāšanā. Ps.23:5 mēs lasām, ka pats Dievs klāj galdu tiem, kuri uzticas Viņam. Vēl informējošāks ir citāts no Jes.25:6-9, kurā lasām:

6 Tad Tas Kungs Cebaots sarīkos uz šī kalna visām tautām lepnu mielastu - mielastu ar vecu vīnu, ar trekniem ēdieniem, ar ilgi taupītu un labi nogulējušos vīnu. **7** Un Viņš liks izzust šai kalnā tam ārējās čaulas plīvuram, kurā tērptas visas tautas, un tai segai, kas pārklāta pār visām tautām. **8** Nāvi Viņš izdeldēs uz mūžīgiem laikiem, un Dievs Tas Kungs nožāvēs visas asaras no ļaunu vaigiem un liks izzust Savas tautas negodam visā zemes virsū, jo Tas Kungs to ir runājis. **9** Tanī dienā sacīs: "Redzi, tas ir mūsu Dievs, mēs paļāvāmies uz Viņu, ka Viņš mūs izglābs! Tas ir mūsu Kungs, uz Viņu mēs cerējām! Priecāsimies un līksmosimies par Viņa žēlastību!"

Šajā tekstā parādās vairākas svarīgas tēmas:

- Pestīšanas tiek attēlota kā liels mielasts, kurš ir paredzēts **visiem** cilvēkiem no visām tautām. Tātad arī pagāniem.
- Šeit mielasts ir tīra Dieva žēlastība. Barība, kura šeit tiek piedāvāta ir ķēniņu barība.
- Gaidīšana uz Dievu, kurš nāk lai glābtu, arī tiek uzsvērtā (9.p).

Ps. 107:3-9

un sapulcinājis no visām zemēm, no rītiem un vakariem, no ziemeļiem un no jūras. Viņi maldījās tuksnesī pa nestaigājamiem ceļiem un neatrada pilsētas, kur varētu dzīvot, izsalkuši un izslāpuši, tā, ka viņu dvēsele viņos bija galīgi novārgusi un izmisusi. Tad viņi piesauca To Kungu savās bēdās, un Viņš izglāba viņus no viņu posta un vadīja uz pareiza ceļa, ka viņi nonāca apdzīvotā vietā. Bet viņi lai pateicas Tam Kungam par Viņa žēlastību un par Viņa brīnuma darbiem, ko Viņš dara cilvēku bērnu vidū, ka Viņš veldzēja izslāpušo un atspirdzināja ar barību izsalkušo.

Jūdu starptestamentālā literatūrā šī mielasta tēma tika attīstīta un to attiecināja uz Mesijas atnākšanu. Taču kaut kādā veidā pagānu tautas tika izslēgtas no šī mielasta (Ēnoha gr., Kumrānas kopiena izslēdz no mielasta ne tikai pagānus, bet arī, netaisnus jūdus un tos, kuriem ir kādas fiziskas kroplības).

Ja ir runa par Jēzus attieksmi pret šīm lietām, tad Lūkas evaņģēlija lasītājs jau ir guvis par to priekšstatu, lasot Lk.13:28-34

Sapulcēšanās uz mielastu

28 Tur būs raudāšana un zobu trīcēšana, kad jūs redzēsiet Ābrahāmu, Īzāku un Jēkabu un visus praviešus Dieva valstībā, bet paši sevi izmestus ārā.

29 Tad tie nāks no rītiem un vakariem, no ziemeļiem un dienvidiem un sēdēs pie galda Dieva valstībā.

30 Un redzi, ir pēdējie, kas būs pirmie, un pirmie, kas būs pēdējie."

Jēzus nāve

31 Tai pašā brīdī pienāca daži farizeji un sacīja Viņam: "Izej un aizceļo no šejienes, jo Hērods grib Tevi nonāvēt."

Lielā Diena

32 Bet Viņš tiem sacīja: "Ejiet, sakait šai lapsai: redzi, Es izdzenu ļaunos garus un dziedinu slimos šodien un rīt, bet parīt Es būšu galā. **33** Tiešām, Man vēl šodien un rīt un parīt jābūt ceļā,

Jēzus nāve

jo neklājas pravietim mirt ārpus Jeruzalemes. **34** Jeruzaleme, Jeruzaleme, tu, kas nokauj praviešus un akmeņiem nomētā tos, kas pie tevis sūtīti,

Sapulcēšanās

cik reižu Es esmu gribējis tavus bērnus pulcināt ap Sevi, kā vista pulcina zem spārniem savus cālīšus, bet jūs negribējāt.

Šis citāts iesākas ar mielasta tēmu, proti, cilvēki no visām malām tiks uz to sapulcināti, tātad arī pagāni. Taču notiks arī liels pārsteigums, pirmie būs pēdējie un pēdējie būs pirmie. Jeruzaleme ir tā vieta, kurā Jēzus gribēja sapulcināt visus uzticīgos Dievam ļaudis, taču Viņš tika atraidīts, Viņš tika piesists krustā. Svarīgi ievērot, ka šajā citātā Lūka **mielastu sasaista ar Jēzus nāvi un augšāmcelšanos**. Tomēr, Lk.14:15-23 šo ideju vairs neturpina.

JD šī mielasta tēma parādās arī konfliktā starp farizejiem un Jēzu, proti, tie pārmet, ka Jēzus ēd kopā ar grēciniekiem un muitniekiem. Viņiem ir taisnība. Taču arī farizejiem ir jāpievienojas šai galda kopībai ar Jēzu. Jo nepievienojoties šai kopībai/sadraudzībai, farizeji atsakās arī no eshatoloģiskā mielasta, par kuru runā VD. Par mielasta svarīgumu un farizeju nepiedalīšanos tajā runā visa Lūkas evaņģēlija 15. nodaļa. Galda kopība ar Jēzu ir mesianiskā mielasta priekšvēstnese. Nākot pie "Tā Kunga galda" mēs jau baudām šo mesianisko mielastu un tomēr vēl ne, jo tas atklāsies tikai laika beigās.

Joahims Jeremija, skaidrojot lūgšanu 'mūsu dienišķo maizi dod mums šodien' izvirza šādus apgalvojumus:

- ✓ Vajadzētu tulkot – "mūsu maizi rītdienai, dod mums šodien"
- ✓ Ar "maizi rītdienai" ir jāsaprot "dzīvības maize", "debesu manna", "pestīšanas laikmeta maize"
- ✓ Līdz ar to šī lūgšana ir jāsaprot eshatoloģiski, proti, mēs lūdzam par to maizi, par kuru Jēzus runā Lk.22:30 - *Un tāpēc Es jums novēlu Valstību, kā Mans Tēvs Man to novēlējis, ka jums būs ēst un dzert pie Mana galda Manā Valstībā un sēdēt uz troņiem un tiesu spriest pār divpadsmit Israēla ciltīm.* Mt. 26:29 - *Bet Es jums saku: "Es no šī laika vairs nedzeršu no šiem vīnakoka augļiem līdz tai dienai, kad Es to ar jums no jauna dzeršu Sava Tēva valstībā."* Lk. 12:37 - *Svētīgi tie kalpi, kurus kungs pārņākot atrod nomodā; tiešām, Es jums saku, ka viņš, apsējis priekšautu, tos apsēdinās, apstaigās visus un tiem kalpos.*
- ✓ Maize, kuru Jēzus ēda kopā ar grēciniekiem un muitniekiem bija parasta maize, tomēr, arī kaut kas vairāk – tā bija dzīvības maize. Katrs mielasts ar mācekļiem bija parasts mielasts, tomēr, arī kas vairāk – tas bija mesianisks mielasts. Farizeji atsakoties no šāda parasta mielasta kopā ar Jēzu, atsakās no mesianiskā mielasta (Vecākais dēls Lk.15).
- ✓ Līdz ar to dzīvības maize, par kuru lūdzam, ietver sevī arī "dienišķo maizi". Šī lūgšana nenodala ikdienišķo dzīvi no Dieva valstības. Tieši otrādi, tā ietver pilnīgi visu cilvēka dzīvi, pilnīgi visu, kas ir nepieciešams cilvēka dvēselei un miesai (nevis duālistisks, bet holistisks skatījums uz dzīvi).
- ✓ Jēzus ar šo lūgšanu, dod mums, kas dzīvojam izsalkuma un slāpju pasaulē, privilēģiju jau šodien satvert Valstības godību, lūgt par tās ienākšanu šajā nožēlojamā pasaulē jau tagad.
- ✓ Aleksandrijas Klements ir saglabājis Jēzus teicienu, kurš nav atrodams Evaņģēlijos, proti, "Lūdziet par lielām lietām, Dievs pievienos jums arī mazās lietas". Lūgšana ir nepareiza, ja tā nemitīgi grozās ap mazā "es" vajadzībām. Tēvreize mums māca lūgt par lielām lietām.

IEVADS

Bet Viņš sacīja tam:

"Kāds cilvēks taisīja lielu mielastu
un bija ielūdzis daudz viesu.

1 Un viņš sūtīja savu kalpu ap mielasta stundu,
lai sacītu lūgtajiem viesiem: nāciet,
jo tas ir sataisīts.

Bet tie visi pēc kārtas sāka aizbildināties

Mūsu lūdzība piemin dubultu uzaicinājumu uz mielastu, kā ir pieņemts Palestīnas kultūrā. Mielasta organizētājām ir jānodrošina pietiekams barības daudzums. Taču lai zinātu cik barības būs nepieciešams, saimnieks pirmo reizi izsūta kalpus ar ielūgumu uz mielastu un tādējādi uzzina, cik ir atsaukušies. Attiecīgi no viesu skaita, saimnieks nokaus vai nu vistu (2-4 viesi), vai nu pīli (5-8 viesi), vai nu aitu (15-35 viesi), teļu (35-75 viesi). Viesi, kuri ir pieņēmuši ielūgumu vairs nedrīkst mainīt savu prātu. Viņu pienākums ir ierasties. Kad pienāk "mielasta stunda" kalps dodas pie aicinātajiem ar vēsti - "nāciet, jo tas ir sataisīts".

Teoloģiskā ideja ir skaidra, proti, mesianiskā mielasta stunda ir klāt. Viss ir sagatavots. Lai tie, kas ir aicināti, atsaucas un tūlīt nāk uz mielastu.

Taču notiek kaut kas šokējošs - "tie visi pēc kārtas sāka aizbildināties". Atteikšanās no ielūguma pēdējā minūtē ir neaudzinātas uzvedības pazīme jebkurā kultūrā. Tuvos Austrumos šāda uzvedība tiek saprasta kā rupjš uzbrukums namatēvam. Viss noritēja gludi. Ielūgumi izsūtīti un pieņemti, attiecīgi dzīvnieki nokauti un maltīte sagatavota, viesi aicināti otro reizi un tad - "visi sāka aizbildināties".

2 Pirmais viņam sacīja: es esmu tīrumu pircis,
un man jāiet to apskatīt.
Lūdzu, aizbildini mani.

Secība ir skaidra, runātājs pasaka, ko viņš ir izdarījis, kas viņam tagad ir jādara un tāpēc viņš nevar nākt uz mielastu. Tas, ko saka šis cilvēks ir acīmredzami meli. Neviens TA nepirks tīrumu, iepriekš to kārtīgi neizpētot. Pērkot tīrumu, tiek ņemtas vērā vismazākās nianse, piemēram, vai ir ūdens avoti, koki, kādi ir pieejamie ceļi, cik bieži līst lietus, kam agrāk ir piederējis tīrums utt.

Rietumu ekvivalents būtu apmēram šāds - atsakot savu ierašanos uz iepriekš norunātām vakariņām, biznesmenis piezvana namatēvam un saka: "Es esmu nopircis māju un man tagad jāiet tā aplūkot. Lūdzu piedod, es nevaru atnākt." Visi saprot, ka šeit tiek melots.

Pirmais runātājs ar savu rīcību apzināti uzbrūk namatēvam. Ja viņš gribētu saglabāt labas attiecības ar namatēvu, tad aizbildinājums varētu būt šāds: "Es mēnešiem esmu runājis ar tīruma saimnieku un esmu kārtīgi izpētījis šo tīrumu, taču šodien, pēkšņi, tīruma saimnieks vēlas noslēgt pirkuma - pārdošanas līgumu. Atvaino, es nevaru tāpēc atnākt." Taču šāda atvainošanās neseko. Tieši otrādi, runātājs uzsver, ka viņam **ir jāiet** aplūkot tīrumu. Faktiski, ar to pasacīdams, ka tīrums viņam ir svarīgāks par attiecībām ar namatēvu.

Secinājums, runātāja aizbildinājums ir aizvainojošs un stulbs. Līdzīgi arī šodien cilvēki izturas pret aicinājumu uz mesiānisko mielastu.

3 Otrs sacīja: es esmu piecus jūgus vēršu pircis
un eju tos aplūkot (pārbaudīt, testēt).
Lūdzu, aizbildini mani.

Otrā viesā aizbildinājums ir tikpat aizvainojošs un muļķīgs. Vēršus TA pārdod vismaz divos veidos. Blakus tirgum ir lauks, uz kura pircējs var ieraudzīt, ka viņa izvēlētie vērši spēj sastrādāties. Savukārt, otrs veids ir šāds, pārdevējs paziņo, ka vēlas pārdot vēršu pāri un nosaka datumu un laiku, kad uz viņa lauka ikviens pircējs varēs ieraudzīt kā strādā šie vērši. Tas viss, protams, notiek pirms vēl tiek runāts par cenu un pārdošanu.

Moderns Rietumu ekvivalents būtu šāds - Vīrs piezvana sievai un saka: "Es netikšu uz vakariņām, jo caur telefonu es nopirku piecas mašīnas un nupat kā parakstīju čeku un tagad man ir jāizbrauc apskatīt, kādas markas mašīnas es esmu nopircis, cik tās ir vecas un vai es varēšu tās startēt." Dzirdot to, pat visuzticamākā sievā sāks domāt par sava vīra veselo saprātu. Ir neliela nianse pirmā un otrā uzaicinātā viesā rīcībā. Pirmais viesis **vēl nav sācis iet** uz tīrumu, bet saka, ka viņam ir jāiet. Otrais viesis, savukārt, saka, ka viņš **jau iet** pārbaudīt vēršus. Tīrumi ir zeme un zeme TA ir svēta. Savukārt, dzīvnieki ir nešķīsti. Faktiski, arī otrais uzaicinātais viesis saka: "Šie dzīvnieki ir svarīgāki par tevi un par mūsu savstarpējām attiecībām." Neraugoties uz savu apkaunojošo rīcību, viņš joprojām ir pieklājīgs un lūdz atvainošanos. To nevar teikt par trešo uzaicināto viesi.

4 Trešais teica: es sievu esmu apņēmis,
tāpēc nevaru noiet.

Šis vīrs ir sliktāks par iepriekšējiem. Viņš pat nelūdz vairs aizbildinājumu. Viņa runa ir rupja, jo TA vīrieši publiski ir ļoti atturīgi runāt par sievietēm. Šis viesis it kā pasaka: "Vakar es teicu, ka es atnākšu uz mielastu, bet šodien pēcpusdienā es esmu aizņemts ar savu jauno sievu, kura priekš manis ir daudz svarīgāka nekā tavš mielasts."

Ko visi šie trīs uzaicinātie viesi ar savu rīcību mums pasaka? Mesiāniskais mielasts ir gatavs. Jūdu reliģiskiem līderiem tiek sacīts - nāciet, viss ir sagatavots. Taču pēkšņi seko muļķīgi un aizvainojoši aizbildinājumi. Jēzus personā Dieva valstība ir klātesoša. Noraidot Jēzu un kopību ar Viņu pie viena galda, jūdu reliģiskie līderi noraida mesiānisko mielastu, par kuru runāja jau Jesaja (25 nod.). Jūdu reliģiskie līderi kurn par to, ka Jēzus ēd kopā ar muitniekiem un grēciniekiem. Taču Jēzus aicina šos līderus pievienoties mielastam uz ko Jēzus saņem noraidošu atbildi, līdz pat krustā sišanai.

Uzaicinātie viesi ne tikai noraida namatēvu, bet arī izvēlas citas lietas (tīrumi, vērši, sieva). Secinājums - Dievs dod mums savu Valstību. Viņš uzaicina mūs uz mielastu. Taču vienlaicīgi tas nozīmē to, ka mums ir jāatmet daudzas citas lietas. Proti, uzticība un lojalitāte Dievam ir jābūt mūsu dzīves augstākām vērtībām.

5 Kalps pārnācis to atsacīja savam kungam.

Tad nama tēvs tapa dusmīgs
un pavēlēja kalpam: izej
steigšus uz pilsētas ielām un gatvēm
un ved šurp nabagus, kroplus, aklus

Namatēva dusmas ir saprotamas. Viņš publiski ir apkaunots. Taču viņa atbilde ir nevis atriebtība, bet žēlastība. Viņš aicina uz mielastu ciemata atstumtos. šie cilvēki ir Izraēla tautai piederīgi, taču atstumti.

Nabagos parasti neaicina uz mielastiem, kroplji parasti neprecas, aklie neiet skatīties tīrumus un pārbaudīt vēršus. Notiek liela pārmaiņa, par kuru Lk.13:30 runā. Uzaicinātie viesi atsakās ierasties mielastā. Viņi ir pārliecināti, ka mielasts nenotiks bez viņu klātbūtnes un tādējādi viss notikums pazemos namatēvu. Taču viņu plāns izgāžas. Mielasts notiek. Namatēvs uzaicina "nevērtīgos". Namatēva rīcība ir "negaidīta pazemīgas mīlestības demonstrācija". Centrā ir namatēva žēlastība. Uzaicinātie nabagi, kroplji un aklie nekad nespēs to atmaksāt un namatēvs to arī nemaz nesagaida. Namatēva rīcība ir tīra žēlastība. Šajā namatēva rīcībā piepildās farizeju pārmetums Jēzum, ka viņš ēd kopā ar grēciniekiem un muitniekiem (Lk. 15:2).

6 Un kalps sacīja: kungs,
ir darīts, kā tu pavēlēji,
bet vēl ir vietas.

7 Tad kungs sacīja kalpam: ej
uz lielceļiem un sētmalēm
un spied visus nākt iekšā,
lai mans nams būtu pilns.

Tagad kalpam tiek pavēlēts doties ārpus pilsētas, "uz lielceļiem un sētmalēm". Komentatori uzsver, ka šis pēdējais aicinājums runā par aicinājumu pagāniem.

Zīmīgi, ka kalps nedodas uz lielceļiem un sētmalēm. Komanda ir dota, taču vēl nepabeigta. Tas paliek kā uzdevums nākotnē, proti, tas ir baznīcas uzdevums. Aicinājums Izraēlam notika Jēzus laikā. Taču aicinājums pagāniem nebija Jēzus darbības laikā. Patiešām, pat 12 mācekļi tika sūtīti tikai pie Izraēla tautas (Mt.10:5). Taču vai tas nozīmē, ka Jēzum nebija interese par pagāniem? Skatīt Lk.2:32 Sīmeana apgalvojums, Lk.3:38 ģenealoģija sniedzas līdz Ādamam, nevis līdz Abrahamam, Lk.24:47 - uzdevums sludināt visām tautām. Augšāmcelšanās notikums ir pavērsiena punkts. Sākas misija pie pagāniem.

Atslēgas vārds viesu aicināšanā ir "spied". Inkvizīcija ir attaisnojusi savu rīcību ar šo vienu vārdu. Taču šāda izpratne ir pilnīgā pretrunā ar TA kultūru. Proti, negaidīts aicinājums ir jānoraida. Noraidījums ir vēl vairāk spēkā, ja uzaicinātā persona ir daudz zemākas klases cilvēks nekā aicinātājs. Lk.24:28-29 Jēzus saņemot negaidītu aicinājumu, "likās ejot tālāk". Un tikai pēc tam kad divi vīri "gauži lūdzās", lai Jēzus paliecot, Jēzus palika.

Kā jums šķiet, kā jutīsies ubags no centrāltirgus, ja pēkšņi viņš saņemtu uzaicinājumu uz pusdienām prezidenta pilī? Vai tiešām tas ir domāts nopietni? Tas taču ir neticami.

Dieva žēlastība patiešām ir neticama. Vai tad es esmu to pelnījis. Kāpēc man? Namatēvs zina visas šīs problēmas, tāpēc viņš pavēl kalpam - "spied visus nākt iekšā".

Tiek paskaidrots arī motīvs šim aicinājumam - "lai mans nams būtu pilns". Nams var būt pilns arī bez sākotnēji uzaicinātiem viesiem.

Jo es jums (dsk.) saku,
neviens no lūgtajiem viesiem
nebaudīs manu mielastu.

Diskusija par to, vai šos vārdus saka Jēzus, noslēdzot līdzību, vai arī šos vārdus saka namatēvs. Šķiet, ka tie ir Jēzus noslēdzošie vārdi galda viesiem. Līdzīgi skatīt Lk.15:7,10; 18:6,14. Mūsu gadījumā notiek pāreja no vsk. uz dsk. Kā Jēzus vārdi tie ir ļoti nozīmīgi. Jēzus klātesošajiem it kā pasaka: "Ja kāds vēlas ēst maizi Dieva valstībā, lai pasteidzas un pieņem šo aicinājumu, jo neviens no attāluma nespēj piedalīties šajā mielastā."

Jēzus mielastu nosauc par "manu mielastu". Tātad Jēzus identificē sevi ar namatēvu, kurš aicina uz mielastu.

Šī līdzība noraida uzskatu par dubulto predestināciju, proti, ka Dievs jau mūžībā kādus ir izredzējis glābšanai, savukārt, citus pazušānai. Arī uzskats par to, ka cilvēks pats nosaka ieiešanu mielastā tiek noraidīts. Bez uzaicinājuma neviens nedrīkst piedalīties mielastā. Tātad Jēzus pasaka, ka neviens cilvēks bez Dieva uzaicinājuma nevar ieiet Valstībā, ka cilvēks paliek ārpus Valstības tikai sava paša apzinātas izvēles dēļ. Cilvēks nevar sevi glābt, taču cilvēks var sevi pazudināt.

Ko simbolizē atsevišķie šīs līdzības tēli?

mielasts = mesiāniskais mielasts jaunā laikmetā

pirmie uzaicinātie viesi = Izraēla līderi, kuriem ir tiesības pirmajiem saņemt uzaicinājumu

pilsētas nabagie = Izraēla tautas atstumtie locekļi

viesi no lielceļiem = pagāni

Kur ir ieraugāms Jēzus tēls šajā līdzībā. Jēzus ir gan namatēvs, gan kalps. Proti, Jēzus šo mielastu nosauc par "manu mielastu". Viņš ir apsolītais Mesija, kurš aicina uzticīgos uz mielastu. Tajā pašā laikā Jēzus ir unikāls Dieva sūtnis, kalps, caur kuru Dievs darbojas, aicinādam visus uz mesiānisko banketu.

Ko Jēzus ar šo līdzību pasaka klausītājiem:

"Dieva Mesija ir šeit. Viņš jūs aicina uz mielastu. Mielasts ir gatavs. Nenoraidiet to! Ja jūs to darīsiet ar muļķīgiem aizbaidinājumiem, citi ieņems jūsu vietas un nākotnē aicinājumu saņems arī pagāni. Tad mielasts notiks bez jums. Tas netiks atcelts vai atlikts."

Lk.14:15-24

Teoloģisko ideju ķekars

1. Jēzus ir unikāls Dieva sūtnis, kurš aicina uz mesiānisko mielastu laiku beigās.
2. Mesiāniskais mielasts, apsolīts Jes.25:6-9, ir iesācies galda sadraudzībā ar Jēzu (realizētā eshatoloģija). Taču līdzība nav noslēgta. Visi viesi vēl nav sanākuši. Tikai kad nams būs pilns sāksies mielasts (nākotnes eshatoloģija). Mesiāniskais mielasts pilnībā atklāsies tikai nākotnē, kad ticīgie kopā ar Abrahamu, Īzāku un Jēkabu sēdēs Valstībā (Lk.13:28-29). Tādējādi, mesiāniskais mielasts ir **jau** atnācis un **vēl ne**.
3. Aizbaidinājumi, kurus cilvēki piemin, lai neierastos uz mielastu, ir muļķīgi un aizvainojoši. Šādus cilvēkus var sastapt jebkurā laikmetā.
4. Aicinājums uz mielastu attiecas ne tikai uz Izraēla tautu, bet arī uz pagāniem. Vēl vairāk, tas attiecas arī uz "nevērtīgiem", kuri nekādā veidā nav spējīgi kompensēt viņiem parādīto žēlastību. Šie atstumtie var būt gan "savējie", gan "svešie".
5. Žēlastība ir neticama. Tāpēc ir nepieciešama "spiešana", lai pārliecinātu atstumtos, ka aicinājums ir patiess.
6. Misijai ir centrālās spēks, proti, kalps tiek sūtīts uz āru, uz pilsētu, uz lielceļiem. Ja Dieva pestīšanai ir jāsniedz visi zemes gali, tad kādam šī vēsts ir jānes.
7. Paša izraisīta tiesa. Tie, kas pēc savas izvēles noraida aicinājumu, izslēdz sevi no sadraudzības ar namatēvu un viesiem.
8. Brīdinājums ticīgo sadraudzei. Dievs var iztikt arī bez viņiem. Ja viņi neatbildēs uz aicinājumu, Dievs aicinās citus un nams būs pilns.
9. Aicinājuma laiks var beigties katru brīdi.
10. Viesiem ir jābūt uzaicinātiem. Neviens nedrīkst apmeklēt mielastu bez uzaicinājuma. Tomēr viesiem ir jāatbild uz aicinājumu un ir jāatnāk. No attāluma nevar piedalīties mielastā.

11. Ja žēlastība ir par brīvu, vai tā nav arī lēta? Protams, nē! Uz to norāda Bībeles tekstu kārtība, proti, starp Lk.14:15-24 un Lk.15 nodaļu ir Jēzus vārdi par mācekļības maksu (Lk.14:25-35 Bet daudz ļaužu gāja Viņam līdzi, un apgriezdamies Viņš tiem sacīja: "Ja kāds nāk pie Manis un neienīst savu tēvu un māti, sievu un bērnus, brāļus un māsas un pat savu paša dzīvību, tas nevar būt Mans māceklis. Kas nenes savu krustu un neseko Man, tas nevar būt Mans māceklis. Jo kurš būtu jūsu starpā, kas gribētu celt torni un papriekš neapsēstos, lai aprēķinātu izdevumus, vai viņam pietiks līdzekļu darba izvešanai, lai vēlāk, kad viņš jau ir licis pamatu un nevar to pabeigt, visi, kas to redz, nesāktu zoboties par viņu, sacīdami: šis cilvēks iesāka gan celt, bet nevarēja darbu izvest līdz galam. Vai arī - kurš ķēniņš, kas grib iet karot pret otru ķēniņu, papriekš neapsēdīsies, lai apspriestos, vai viņš ar saviem desmit tūkstošiem varēs stāties pretim tam, kas nāk virsū ar divdesmit tūkstošiem; un, ja ne, viņš, kamēr tas vēl ir tālu, sūtīs vēstnesi, lai lūgtu mieru. Gluži tāpat neviens no jums, kas neatsakās no visa, kas viņam pieder, nevar būt mans māceklis. Sāls gan ir laba lieta. Bet, kad pat sāls maitājas, ar ko to atkal varēs uzlabot? Tā tad vairs neder pat ne zemei, ne mēsliem: tā arī metama. Kam ir ausis dzirdēt, tas lai dzird!"

Noslēguma piezīmes

- Jesaja runāja par mesiāniskā mielasta apsoltījumu.
- Ēdot kopā ar Jēzu, muitnieki un grēcinieki jau piedalījās šajā mielastā.
- Mēs nākot pie Tā Kunga mielasta, arī piedalāmies šajā mielastā.
- Taču tikai laiku beigās "nams būs pilns" un notiks mielasts Dieva valstībā.
- Patiešām, svētīgs, kas ēdīs maizi Dieva valstībā!